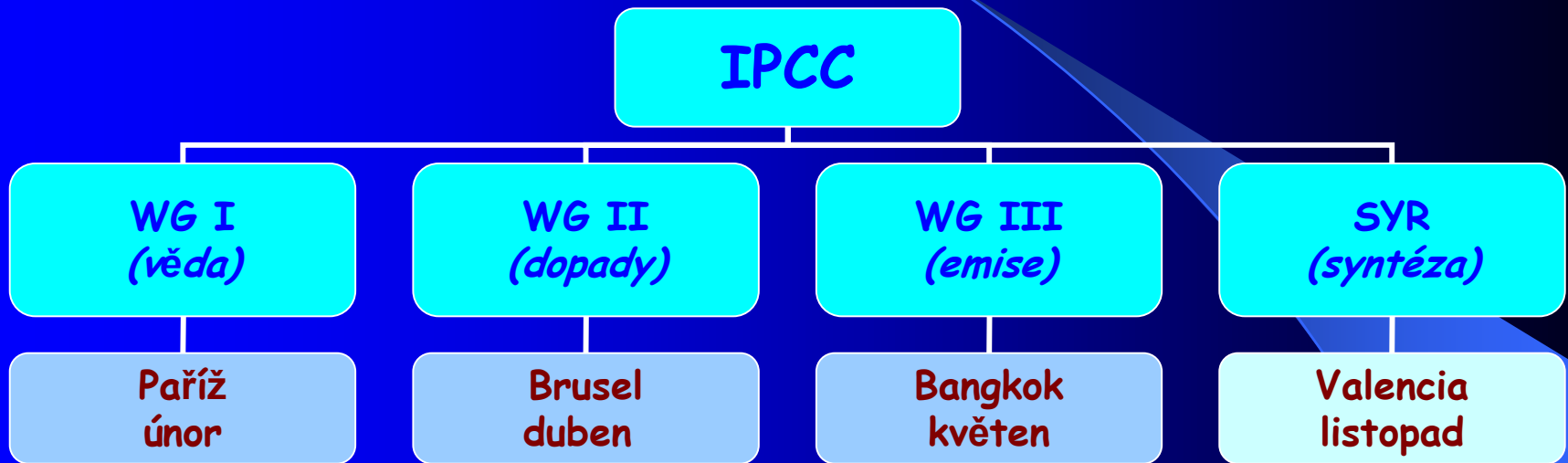

Dopady a rizika klimatické změny (IPCC AR4)

Jan Pretel
Český hydrometeorologický ústav

*Český národní výbor pro omezování katastrof
Praha, 21.6.2007*

IPCC AR4 2007

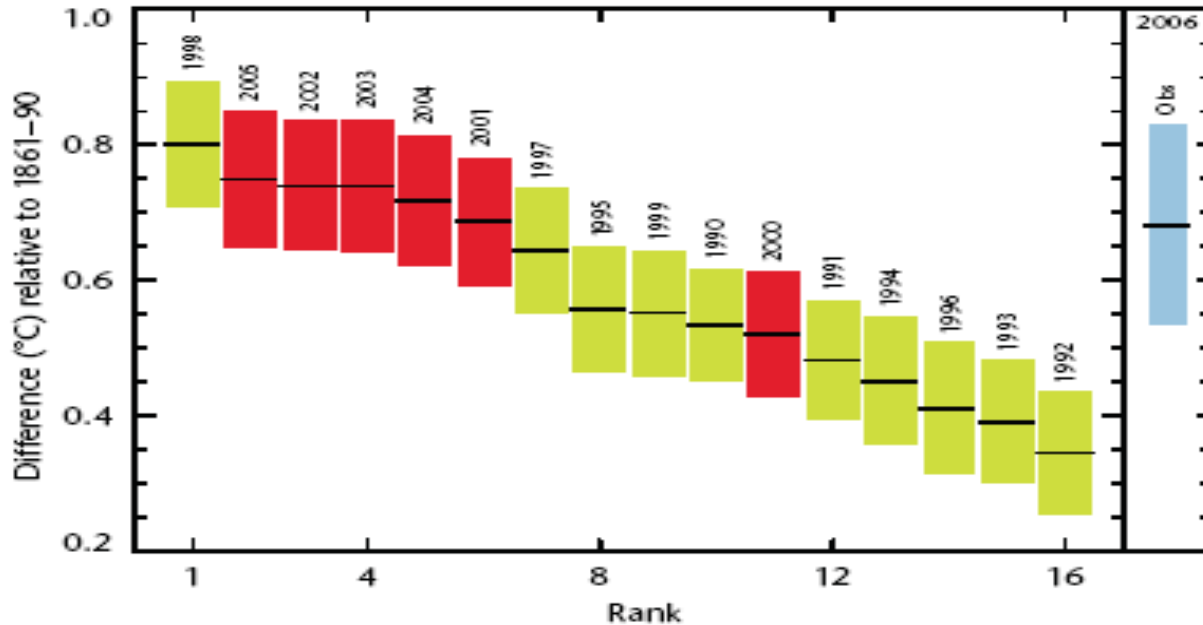
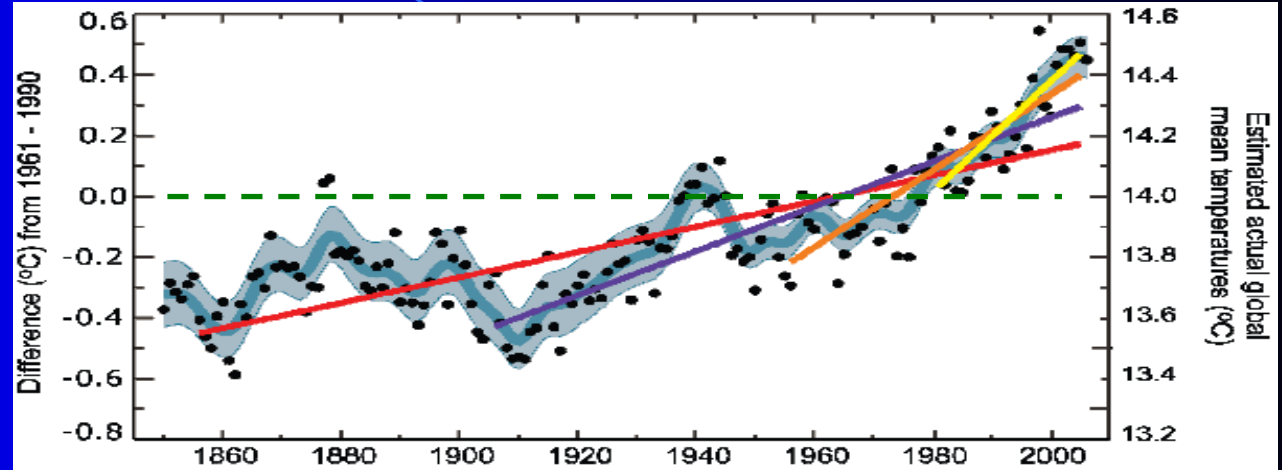

- předchozí zpráva TAR - 2001
- rozhodnutí o přípravě, struktura - 2002-2003
- vlastní příprava AR4 - 2004-2006
- tři připomínková kola - 2006-2007
- každý díl = tři části: ZPRÁVA, TS, SPM

Globální teplota

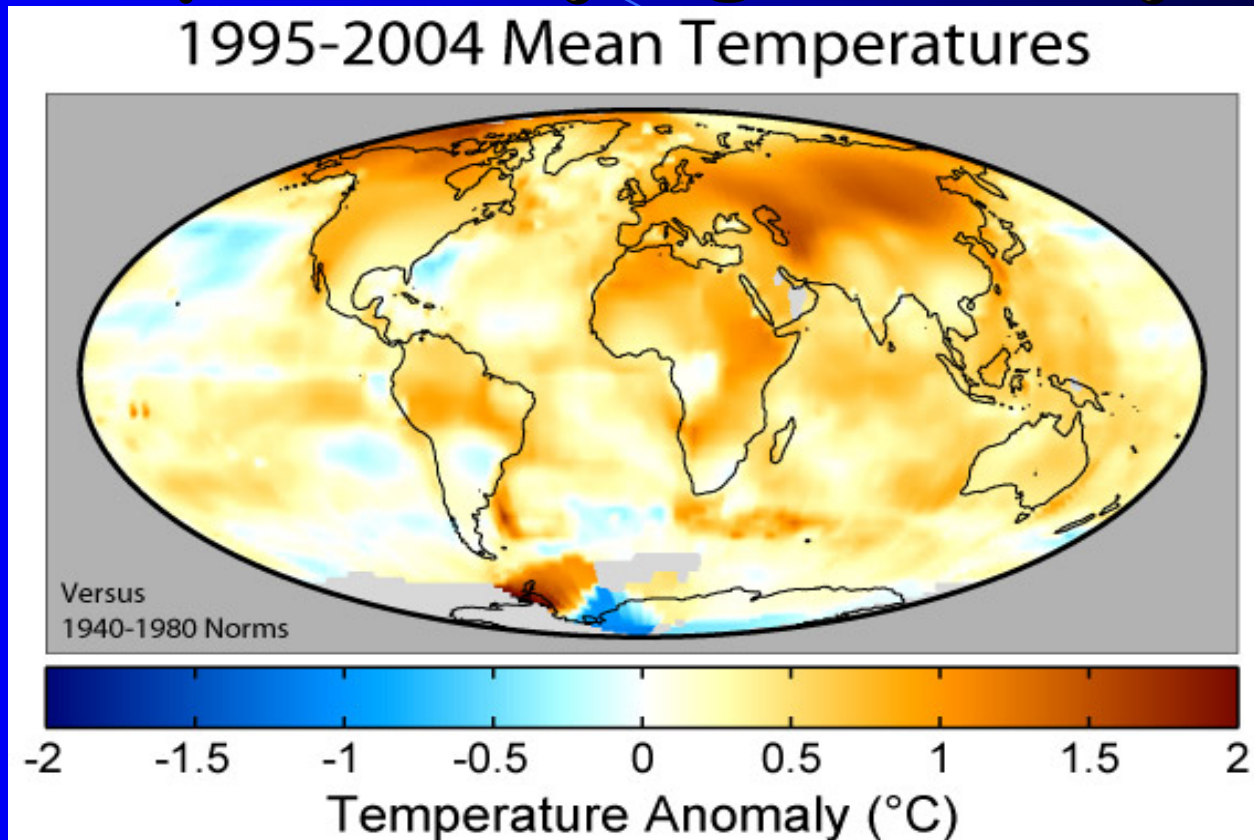
$\Delta T \approx 0,74 \text{ } ^\circ\text{C}$
(1906 - 2005)

$\Delta T \approx 0,60 \text{ } ^\circ\text{C}$
(1901 - 2000)

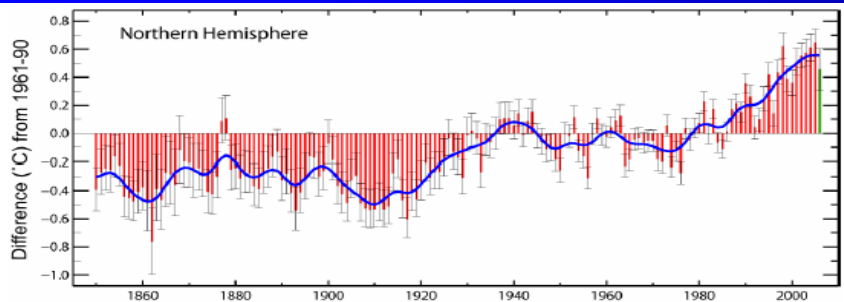
poslední dekáda
nejteplejší

Oteplování je globální jev

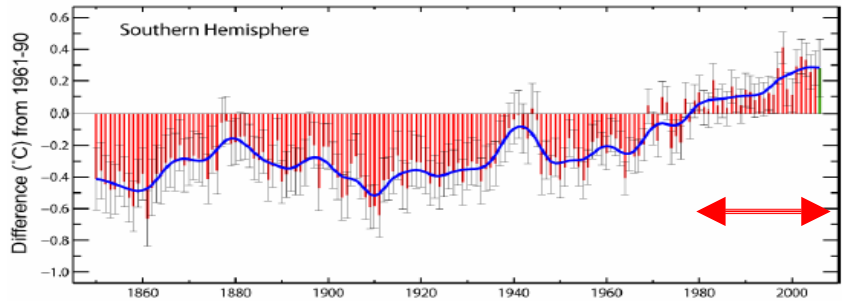

- oteplení s výjimkou východního Pacifiku, jižních oceánů a části Antarktidy
- zemský povrch se otepluje výrazně rychleji než oceán
- oteplení střední troposféry konsistentní s oteplením povrchu

Oteplování probíhá nehomogenně

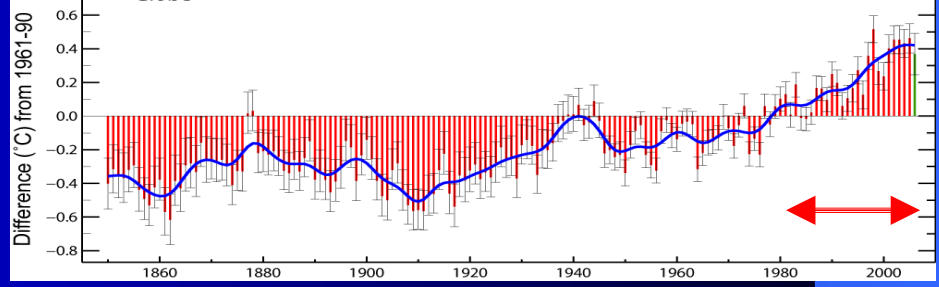
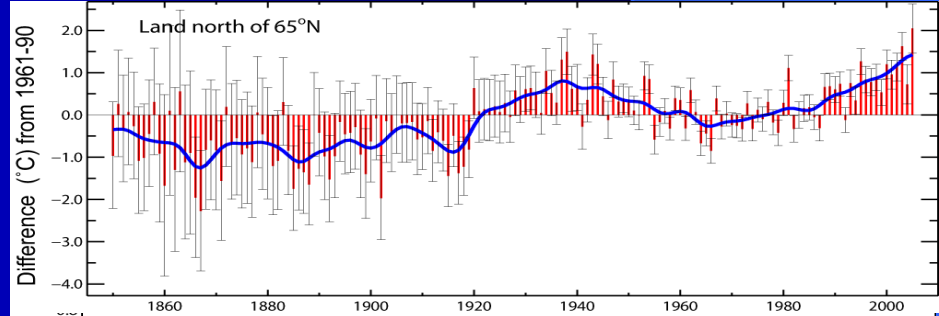
severní polokoule
 $\Delta T \approx 0,6 \text{ } ^\circ\text{C}$

jižní polokoule
 $\Delta T \approx 0,3 \text{ } ^\circ\text{C}$

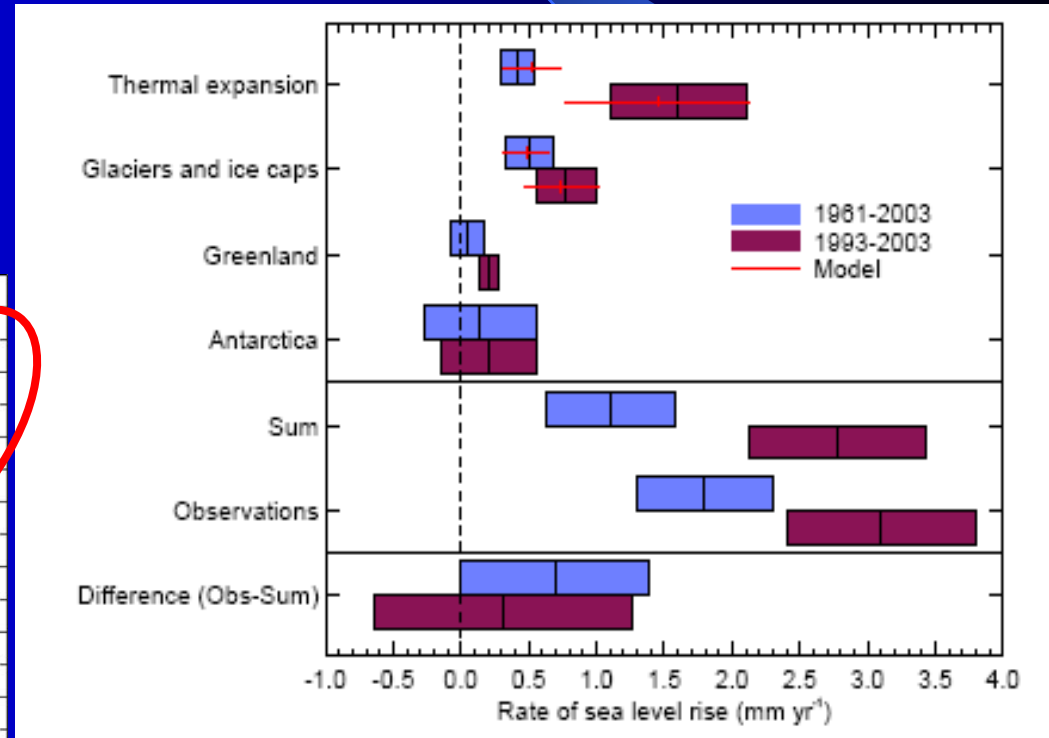
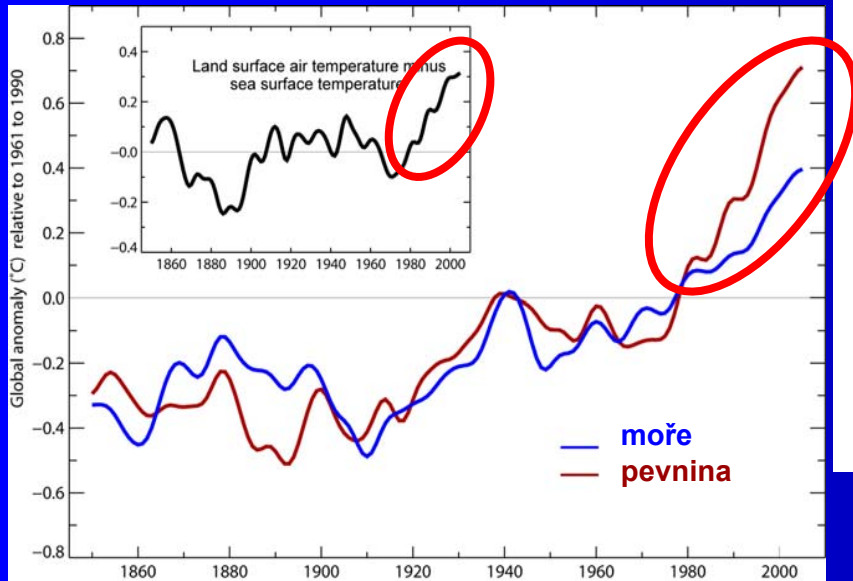
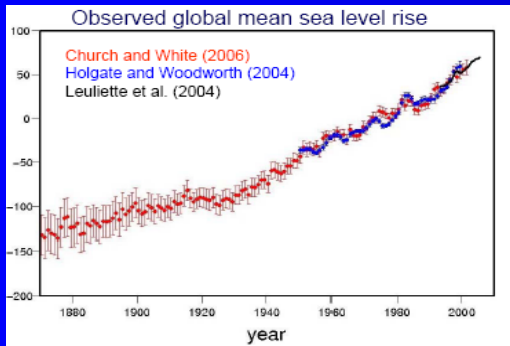
zeměpisná šířka nad 65° N
 $\Delta T \approx 1,5 \text{ } ^\circ\text{C}$

globální
 $\Delta T \approx 0,4 \text{ } ^\circ\text{C}$

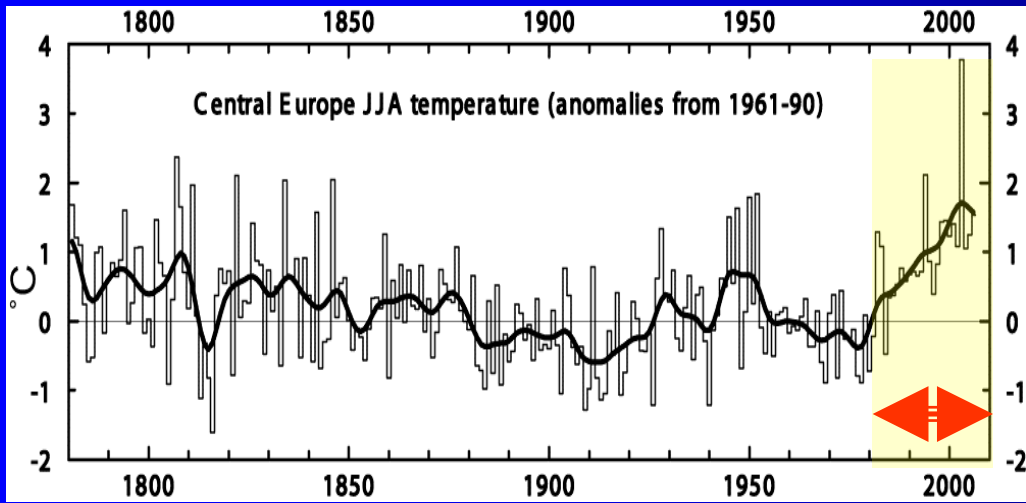

Oceán

- teplota - zvýšení do hloubky min. 3000 m
- pohlcení > 80 % aditivního tepla
- výpar nad oceány - trend = +1,2 % / 10 let (1988-2004)

Extrémní teploty a srážky

Nejdůležitější změny

➤ Nárůst

- povrchové a troposférické teploty
- obsahu vodní páry a tepla v oceánech

➤ Pokles

- objemu horských ledovců, Grónského ledovce, některých ledovců v Antarktidě
- sněhové pokrývky, arktického zalednění a permafrostu

➤ Zvýšená „extremalita“

- zesílení západního proudění ve středních z.š., vč. extrémů
- zvýšení četnosti silných srážek a bezesrážkových období
- změny extrémních teplot
 - méně studených dnů, studených nocí, mrazových dnů
 - více teplých dnů, teplých nocí
 - vlny vysokých teplot

Projekce očekávaného vývoje

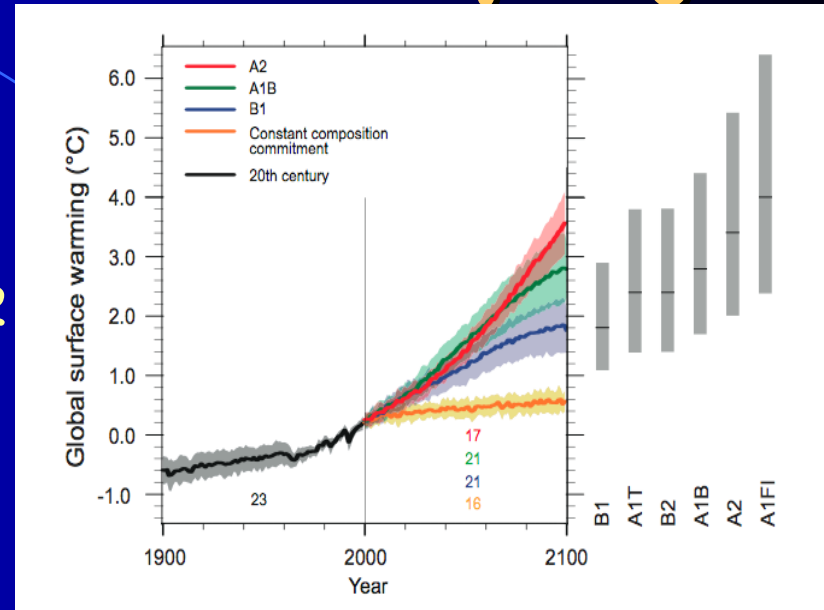
➤ emisní scénáře SRES

- do r. 2030 nezávisí na volbě scénáře
- příští dvě desetiletí $\Rightarrow \Delta T \approx 0,2 \text{ } ^\circ\text{C} / 10 \text{ let}$
- stabilizace koncentrací (2000) $\Delta T \approx 0,1 \text{ } ^\circ\text{C} / 10 \text{ let}$

➤ nárůst teploty

- vyšší než dosud
- vyšší nad pevninou a ve vyšších z.š. severní polokoule
- nižší nad jižními oceány a severním Atlantikem

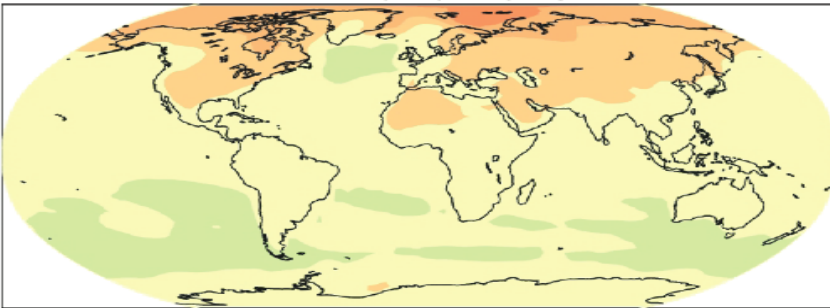
➤ nárůsty hladin moří a oceánů

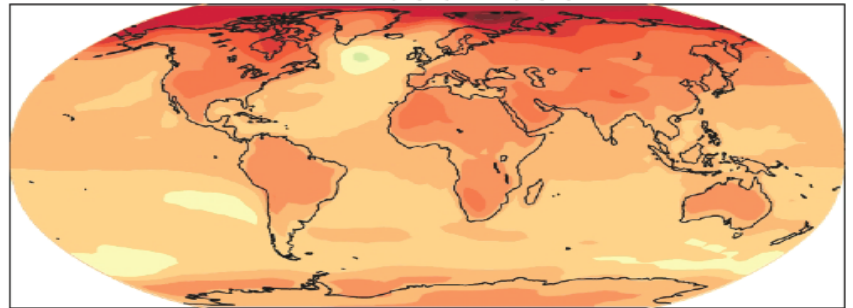
scénář	nárůst teploty ($^{\circ}\text{C}$)		zvýšení hladiny moří (m)
	nejlepší odhad	rozsah	modelový rozsah
stabilizace (2000)	0,6	0,3 - 0,9	není k dispozici
B1	1,8	1,1 - 2,9	0,18 - 0,38
A1T	2,4	1,4 - 3,8	0,20 - 0,45
B2	2,4	1,4 - 3,8	0,20 - 0,43
A1B	2,8	1,7 - 4,4	0,21 - 0,48
A2	3,4	2,0 - 5,4	0,23 - 0,51
A1FI	4,0	2,4 - 6,4	0,26 - 0,59

Projekce změn teploty

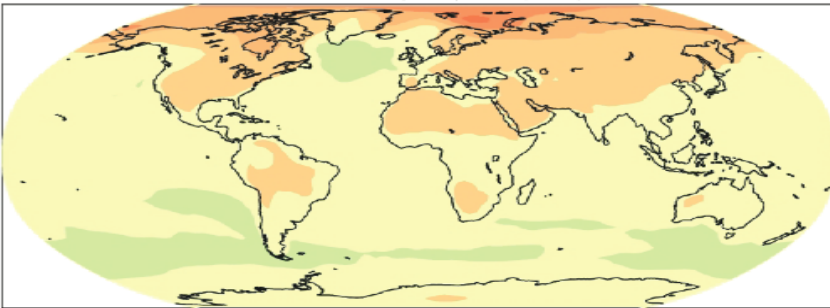
B1: 2020-2029

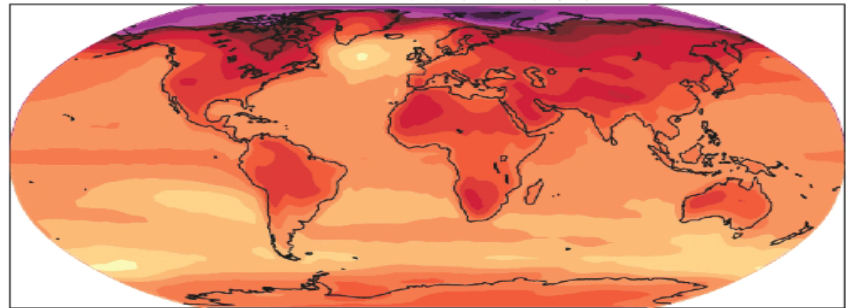
B1: 2090-2099

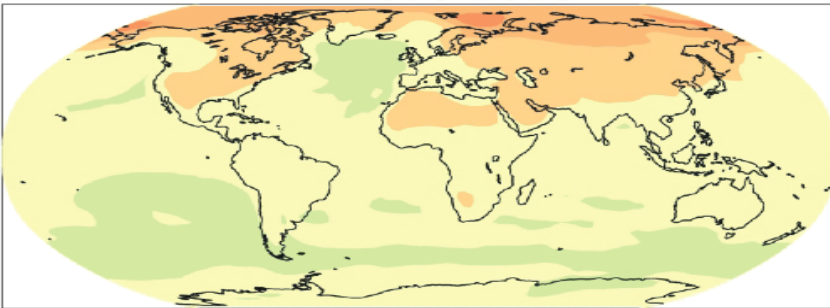
A1B: 2020-2029

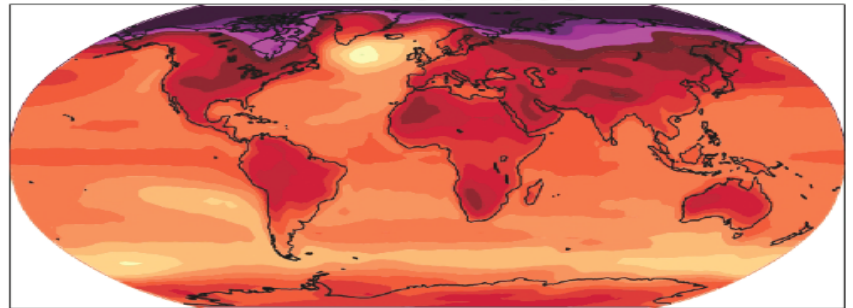
A1B: 2090-2099

A2: 2020-2029

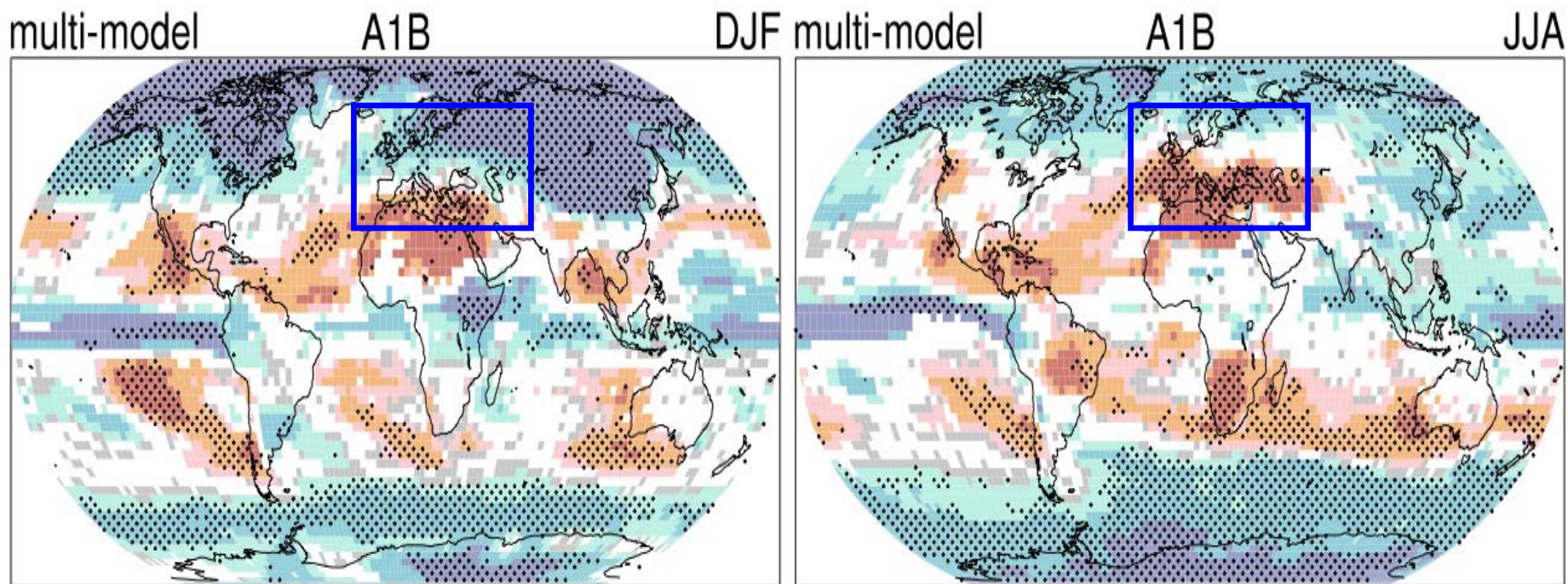

A2: 2090-2099

Projekce změn srážek

Projected Patterns of Precipitation Changes

zima

léto

Výhled dopadů a rizik

- všechny kontinenty a většina oceánů
- postižené sektory
- sociální a ekonomické podmínky
- nehomogenní rozložení dopadů a rizik
 - změna klimatu = problém globální
 - dopady, zranitelnost = problém regionální / lokální

vodní hospodářství
zemědělství
lesnictví
lidské zdraví
energetika
turistika
pojišťovnictví
aj.

Voda - změny v 21. století

Definice:

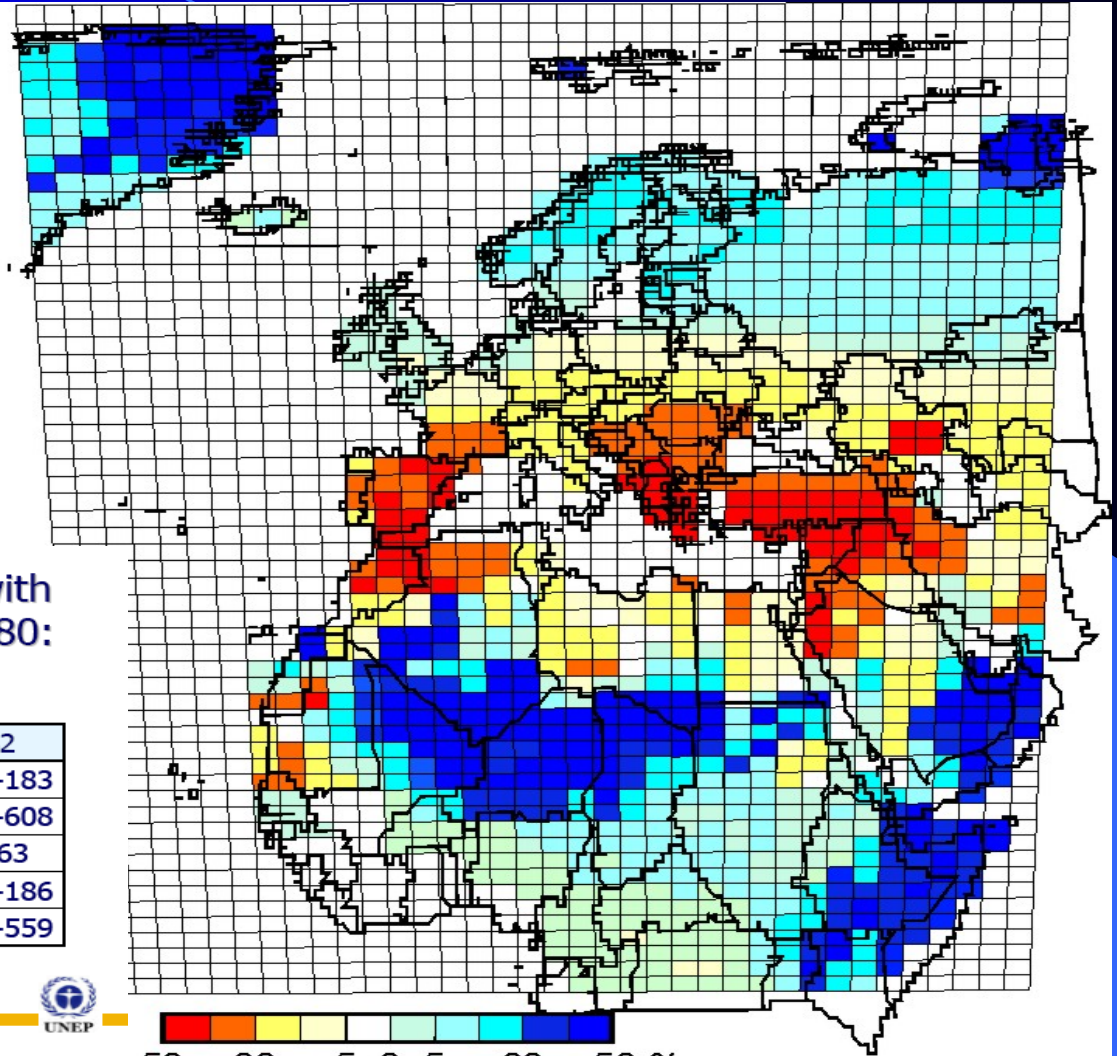
„water stress“ =
spotřeba vody
< 1000 m³/rok.obyv.

Number of people (millions) with
increase in water stress by 2080:
regional scale

	A1	A2	B1	B2
Europe	270	382-493	233	172-183
Asia	289	812-1197	302	327-608
N. America	127	110-145	107	9-63
S. America	163	430-469	97	130-186
Africa	408	691-909	397	492-559

-50 -20 -5 0 5 20 50 %

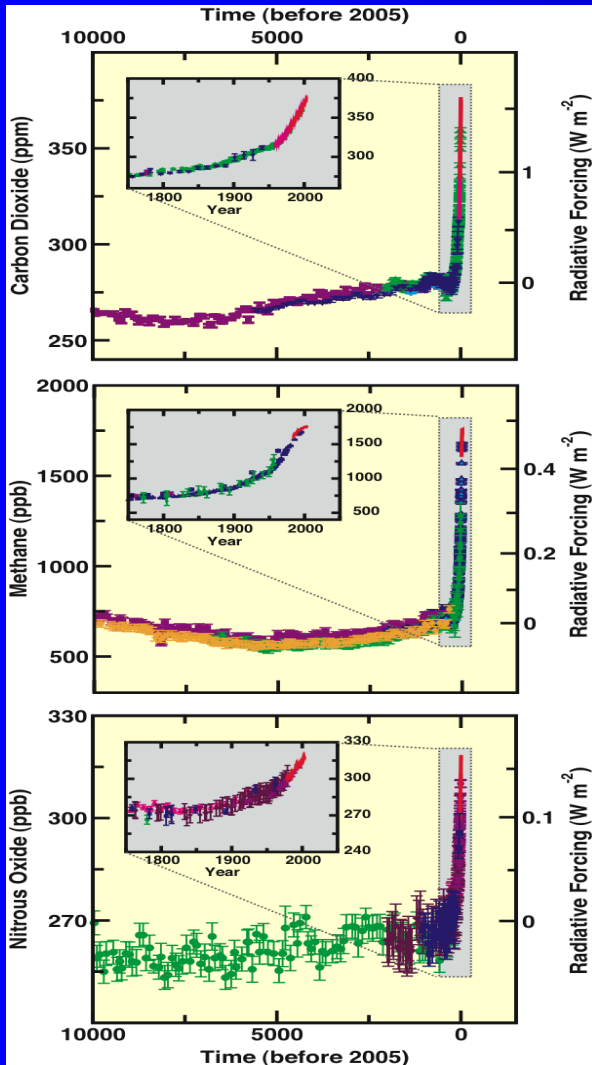

Scénář A1B = velmi rychlý ekonomický nárůst v celém světě, vysoký populační nárůst, rovnoměrný energetický mix ¹³

Jak problémy řešit ?

Emise a koncentrace

emise - (od 1990) **↑ 24%**

- akumulace v atmosféře
- dlouhé působení (jednotky až stovky let)
- dobré promíchávání
- téměř nezávislost na místě vzniku

⇒ globální aspekty

koncentrace (od ca 1750)

CO ₂	↑ 35%
CH ₄	↑ 140%
N ₂ O	↑ 18%
F-plyny	↑ zcela nové!

Adaptační opatření

soubor možných přizpůsobení přírodního nebo antropogenního systému skutečné nebo předpokládané změně klimatu a jejím dopadům (IPCC TAR, 2001)

- ❖ předjímací (*před vznikem rizika*)
- ❖ reaktivní (*po zjištění rizika*)

- ❖ autonomní (*přirozené adaptace*)
- ❖ plánovaná (*výsledek politického uvažování*)

Adaptační kapacita =

potenciál nebo schopnost systému, regionu, nebo společnosti se změnám přizpůsobit

(geografická a socio-ekonomická proměnná)

Snižování emisí a adaptace

- Snížování emisí a adaptace mají řadu společných prvků
- **Mitigační a adaptační kapacity**
 - vztah k sociálním a ekonomickým podmínkám
 - závislost na přístupu ke
 - zdrojům a technologiím
 - trhům a finančním prostředkům
 - informacím a způsobům řízení
 - silně závisí na lokálních, národních, regionálních podmínkách

Klíčové signály

- Klimatická změna je realitou budoucnosti
- Vliv člověka nelze podceňovat, ale *ani přeceňovat*
- Interference s klimatickým systémem je regionálně nehomogenní (poloha, dopady, adaptační i mitigační kapacita)
- „Klimatická politika“ musí zajistit
 - vyváženost přístupů snižování emisí a adaptačních opatření; ekonomické a energetické vazby
 - podporu vědy, výzkumu a uplatnění nových technologií; kombinace regulatorních a tržních nástrojů

Děkuji za pozornost

Jan Pretel
Český hydrometeorologický ústav
Na Šabatce 17
143 06 Praha 4
pretel@chmi.cz